

Sygn. akt IV KK 579/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Piotr Mirek

Protokolant Małgorzata Gierczak

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 30 czerwca 2020 r.

w sprawie **K. G., D. B., K. K. i O. S.** skazanych z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157
§ 1 k.k. i art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanych,
od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 15 października 2018 r., sygn. akt II Ka
(...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 21 maja 2018 r., sygn. akt II K
(...)

**uchyła zaskarżony wyrok wobec K. G., D. B., K. K. i O. S. i w
tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

K. G., D. B., K. K. i O. S., wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 21 maja 2018 r.,
sygn. akt II K (...), zostali uznani za winnych popełnienia przestępstwa

wyczerpującego znamiona art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i za ten czyn na mocy art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. § w zw. z art. 57a § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 37b k.k. zostały im wymierzone kary po 3 miesiące pozbawienia wolności oraz kary po 15 miesięcy ograniczenia wolności polegające na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym (pkt I). W sprawie tej został również skazany S. T. , który popełnił to przestępstwo wspólnie i w porozumieniu z oskarżonymi, a który odpowiadał w warunkach art. 64 § 2 k.k. i została mu wymierzona kara roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt II). Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zostało od oskarżonych solidarnie zasądzone odszkodowanie na rzecz dwóch pokrzywdzonych (pkt. III i IV).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w P. wniósł prokurator, który zaskarżając wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i środkach kompensacyjnych, na niekorzyść wszystkich oskarżonych, zarzucił:

1. „obrazę przepisu prawa materialnego, a to art. 11 § 3 k.k., poprzez orzeczenie wobec oskarżonych K. G. , D. B. , K. K. i O. S. kary pozbawienia wolności o ograniczenia wolności oraz wobec S. T. kary pozbawienia wolności na podstawie art. 158 § 1 k.k., podczas gdy kary te powinny zostać oskarżonym wymierzone na podstawie art. 157 § 1 k.k., będącego przepisem przewidującym najsurowszą karę spośród tych przepisów, których znamiona zrealizowali oni swoim zachowaniem;
2. obrazę przepisu prawa materialnego, a to art. 57a § 1 k.k., poprzez orzeczenie wobec oskarżonych K. G. , D. B. , K. K. i O. S. kary po 3 miesiące pozbawienia wolności oraz kary po 15 miesięcy ograniczenia wolności, polegającego na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym, podczas gdy skazując sprawców za występki o charakterze chuligańskim, sąd zobowiązany był wymierzyć im karę w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia za popełnione przestępstwo zwiększonego o połowę, które zgodnie z treścią art. 157 § 1 k.k. wynosiło w niniejszej sprawie 3 miesiące pozbawienia wolności;

3. obrazę przepisu postępowania, mająca wpływ na treść orzeczenia, a to art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k., poprzez niedookreślenie w treści wyroku, jaka część zasądzonej od oskarżonych K. G. , D. B. , K. K. , O. S. i S. T. na rzecz pokrzywdzonego J. K. kwoty 20.000 zł oraz na rzecz pokrzywdzonego R. K. kwoty 15.000 zł stanowi częściowe naprawienie szkody, a jaka zadośćuczynienie.”

Podnosząc te zarzuty prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. wymierzenie K. G. , D. B. , K. K. i O. S. kary po 8 miesięcy pozbawienia wolności na podstawie art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.,
2. wymierzenie S. T. kary roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności na podstawie art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.,
3. orzeczenie solidarnie od wszystkich oskarżonych kwoty 20.000 zł na rzecz pokrzywdzonego J. K. oraz kwoty 15.000 zł na rzecz pokrzywdzonego R. K. , tytułem nawiązki na podstawie art. 46 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 15 października 2018 r., sygn. akt II Ka (...)

1. zmienił punkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że uznał oskarżonych K. G. , D. B. , K. K. i O. S. za winnych przestępstwa z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 57a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 37b k.k. skazał ich na kary po 3 miesiące pozbawienia wolności oraz kary po 15 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;
2. zmienił punkt II zaskarżonego wyroku w ten sposób, że uznał oskarżonego S. T. za winnego przestępstwa z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 57a § 1 k.k. i art. 64 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i art. 64 § 2 k.k. skazał go na karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

3. uchylił punkt III i IV zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 46 § 2 k.k. zasądził solidarnie od wszystkich oskarżonych na rzecz pokrzywdzonych J.K. kwotę 20.000 zł, a na rzecz R. K. kwotę 15.000 zł tytułem nawiązki.
4. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy oraz orzekł co do kosztów procesu.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść skazanych K. G., D. B., K. K. i O. S. zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na zaniechaniu przez Sąd Okręgowy w P. dokonania prawidłowej i wszechstronnej kontroli odwoławczej oraz należytego rozważenia i ustosunkowania się do zarzutu obrazy przepisu prawa karnego materialnego – art. 57a § 1 k.k. zawartego w apelacji prokuratora, jak i wspierającej go argumentacji zawartej w uzasadnieniu środka odwoławczego, w zakresie kwestionującym zastosowanie instytucji z art. 37b k.k., wobec oskarżonych K. G. , D. B., K. K. i O. S. , sprawców czynu o charakterze chuligańskim, w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy niezasadnego rozstrzygnięcia, bo wydanego z rażącym i mającym istotny wpływ na treść wyroku, naruszeniem wskazanego przepisu prawa karnego materialnego – art. 37b k.k., polegającego na orzeczeniu wobec oskarżonych K.G. , D. B. , K. K. i O. S. za przypisany im czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. kary mieszanej w wymiarze po 3 miesiące pozbawienia wolności oraz 15 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym, podczas gdy w tym wypadku stosownie do treści przepisu art. 57a § 1 k.k. zachodziła obligatoryjna podstawa nadzwyczajnego obostrzenia kary, nakazująca orzeczenie kary za przypisane sprawcom przestępstwo w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, a zatem *in concreto* co najmniej kary 4 miesięcy pozbawienia wolności.”

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na niekorzyść oskarżonych K.G. , D. B. , K. K. O. S. , jako zasadna w stopniu oczywistym, podlegała rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Przedmiotowe orzeczenie zapadło bowiem z rażąco obrażając art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. wskazanymi w kasacji, gdyż Sąd odwoławczy w sposób nienależyty rozpoznał zarzut drugi apelacji prokuratora wskazujący na obrażenie przez Sąd I instancji art. 57a § 1 k.k., przez co doszło do obrazy art. 37b k.k.

Słusznie zauważa skarżący w kasacji, że skoro Sąd odwoławczy, uwzględniając podniesiony w apelacji zarzut obrazy art. 11 § 3 k.p.k., prawidłowo przyjął, że za przypisane oskarżonym przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. podstawą wymiaru kary jest przepis art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., to Sąd ten nie był jednak uprawniony do zastosowania instytucji kary mieszanej i przy zastosowaniu art. 37b k.k. wymierzenia oskarżonym kar po 3 miesiące pozbawienia wolności oraz 15 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym. Zgodnie z art. 37b k.k., w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, sąd może orzec jednocześnie karę pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy, a jeżeli górna granica ustawowego zagrożenia wynosi przynajmniej 10 lat - 6 miesięcy, oraz karę ograniczenia wolności do lat 2. Przypomnieć należy, że wprowadzie występki z art. 157 § 1 k.k. zagrożony jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, to jednak w sprawie ustalono, że czyn oskarżonych miał charakter chuligański, a więc ma zastosowanie przepis art. 57a § 1 k.k. Z przepisu tego wynika, że skazując za czyn o charakterze chuligańskim, sąd wymierza karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Zauważyć należy, że Sąd odwoławczy w ogóle nie rozważał, czy w odniesieniu do oskarżonych za przypisany im czyn o charakterze chuligańskim można było w ogóle zastosować konstrukcję kary mieszanej, co w tej konkretnej sprawie nie ma jednak jakiegokolwiek znaczenia wobec przyjęcia prawidłowo, że podstawą wymiaru kary jest przepis art. 157 § 1 k.k., a dolny próg zagrożenia obligatoryjnie obostrzony w trybie art. 57a § 1 k.k. znacznie przekracza wskazany w art. 37b k.k. wymiar kary 3 miesięcy pozbawienia wolności, jako jednego z elementów fakultatywnej kary mieszanej.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w P. w sposób prawidłowy rozpozna zarzut 2. apelacji, tj. obrazy przepisu prawa materialnego – art. 57a § 1 k.k. mając na uwadze powyższe uwagi oraz argumentację zawartą w apelacji, w zakresie kwestionującym zastosowanie instytucji z art. 37b k.k. i w sposób prawidłowy określi wymiar kary wobec tych czterech oskarżonych. Należy pamiętać, że jak wynika z zakresu zaskarżenia apelacją wyroku Sądu I instancji oraz zakresu zaskarżenia kasacją wyroku Sądu odwoławczego przez Prokuratora Generalnego, zarówno wina tych oskarżonych, kwalifikacja prawna przypisanego im przestępstwa jak i podstawa prawna wymiaru kary są prawomocnie rozstrzygnięte, podobnie jak podstawa prawna oraz wysokość zasądzonych nawiązek na rzecz obu pokrzywdzonych.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.